

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός, εμψύχεται ήμα
θαύρη πώς δε φοβάται την
αλήθεια - ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φωνή
οικούς της κινήσεις.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 26 ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝ ΗΡΩ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 341

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Σημειώματα από περιθώριο.
ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. Σοσιαλισμός και Τέχνη (τέλος).
ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΑΛΒΕΣΙΟΥ. «Ridi Ragliacior» (συνέχεια).
ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ. Στέλλα Βισλάντνυ -
Απίερωμα.
ΙΣΙΟΝΑΣ. Γραφές λιγύλογες.
ΔΙΓΡΕΙΑ. Από τα όνειρα της ζωής.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Πέτρος Θανής.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ - Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ - ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ

Πάντα συνηθίζω να τραβώ, στο περιθώριο του βιβλίου που διαβάζω, μολυβιές. Καμιά φορά οι μολυβιές γίνονται με γραμμάτ' αντί μ' απλές γραμμούλες. Και νά πώ: ήρθανε τα σημειώματα ούτα. Στόν τύπο τώρα τα δίνω, όπως όπως. Λύνω τή ζωή των παρθένων. Κ' ύστερα και κάποιες μου συκοουβεντούλες με τον εαυτό μου, που σβήνανε μόλις αρχίζαν, ή που αρχίζανε μόλις εσβήναν, και που κ' εγώ καλά καλά δυσκολεύομαι να ξαναθυμηθώ το λόγο που τις γέννησ' έτσι απλές, ανέλιωτες, άναρχες.

1

Κάποιος που θα τους δει τους στίχους τούτους, θα πη: Καλότυχος που την έζησε τή ζωή του μοσκοβολισμένη από τον άερα του βουνού.

— Άλλοίμονο! δέν την έζησε τέτοια ζωή. Τώρ' αγωνίζομαι να τή ζήσω μέσα στους στίχους μου.

2

Από είδων οι νέοι μας ποιητές, κ' εδω και στον έξω κόσμο, γενικότατα, μέσ: σε όλα τάλλα τους λογής ξεχωρίσματα: γκαϊτικοί, βυρωνικοί. Μά δέν είναι λόγος να είναι κανείς αποκλειστικός, και να μην αγαπά δ γκαϊτικός το βυρωνικό, και να μην νοιώθη δ βυρωνικός το γκαϊτικό. Απόδειξη πως δ Γκαϊτε θάμαζε το Βύρωνα (κοίτα τις διμυλές του με τον Έκκερμαν) και πως δ Βύρωνα θυμιούζε το Γκαϊτε (κοίτα τάφιερμάματα μερικων ποιημάτων του). Η δύναμη του γκαϊτικού: μια θεία γαλήνη. Η δύναμη του βυρωνικού: το σατανικό πείσμα. Η άδυναμία του πρώτου: μια κρηάδα. Η άδυναμία του δεύτερου: γλιστρούμα στη ρητορική.

3

ΕΥΧΗ

Γλυκό τραγούδι δπ' άνθισε στα χείλη μου μια
ήμέρα!
Του όνειρου σου ό εύτυχισμός μου εφώτισε το
δρόμο
Πρός τον αιδέρα' αγνή του νοού μου άνάτειλε
ή χαρά:
Μακάριο ρόδο δπου άνοιξε στη δρόσο της ψυ-
χής σου.
Και σ' είδα. Του όνειρου ή τερπνή φεγγαβο-
λιά ιερή
Φωτότρεμε στην δψη σου με το κρινάτο γέλιο.
Ο λογισμός μου έμισεψε στα πέλαγα ως καράβι
Οπου ή γαλήνη του έταξε μιας άνοιξης λιμάνι.
Στο μάρμαρο είδα κ' έφεγγε του πρόγονού
σου ή δόξα:
Τά μάτια μου στο μάρμαρο και δ νοός μου
στην ψυχή του
Κ' έλεε τή δέηση ή ψυχή: «Μακάριος που
θα ιδή
Στο πνεύμα της τή χαραυγή του νοού σου, ό
Ποιητή.»

ΠΕΤΡΟΣ ΘΑΝΗΣ

— Κύριε, δε μιλώ γράφω. Είμαι από κείνους που έχουνε το δικαίωμα να σπαταίνουν.

4

Ανίσως κανείς μου έλεγε: — Νά! Όλα τά έργα που γέννησε δ νοός θα καούνε. Τι θάθελες απ' όλα τούτα να γλυτώσης; Θα του άποκρίνομαι: — Άν μπορούσας' έμένα να με κάψετε, για να γλυτώσουν τάλλα, θα είτανε προτιμώτερο. Έγώ δε θάκαιγα τίποτε. Όλα έχουνε δικαίωμα να υπάρχουν, όλα είναι σημαντικά. Μόνο τά κακά δέν πρέπει να είναι. Μά ποιός είπε πως τά κακά τά έργα λογαριάζονται στη ζωή; Και που άλλου θα τή βρούμε την άθανασία; Μόνο στα έργα που γέννησε δ νοός και που είν' άξια να ζήσουν. Ο Γάλλος φιλόσοφος Μενάρ στο περίφημο βιβλίο του «Ο Έλλητισμός» έγραψε πως με δλη του την καρδιά θα τίκαιγε τά νεώτερα έργα, φτάνει να ξαναβρισκόνταν όλα τά χαμένα ποιήματα του αρχαίου Έλληνικού Λόγου. Ο Μαρίνος δ βιογράφος του Πρόκλου μάς λέει πως δ φιλόσοφος απ' όλα του κόσμου τά βιβλία, κι αν του δίνονταν να διαλέξη, μόνο τον Τιμαιο του Πλάτωνα θα κρατούσε και τά Λόγια των Χαλδαιών. Όλα τάλλα θα τά πετούσε. Μά εγώ δέν είμαι σαν εκείνους έτσι φαρισαϊκοί. Πάντα στο νοού μου κρατώ πρώτα στην Αθηνά Σο-

φία: «Υπάρχουνε, γλαυκομάτα θεά, στον κόσμο μορφές, που μήτε τις όνειρεύτηκες!»

5

Η φύση τά σπαταλά τά σπέρματα. Πάμπολλα τά σπέρματα' μά λιγοστοί οι καρποί. Δέν είν' έτσι, Γκαϊτε; Δέν είν' έτσι, Γυμβλιουεζ; Έτσι κ' εμείς να είμαστε, σαν τή μητέρα τή Φύση. Να σπέρνουμε, άξέταστα. Από τά σπέρματά μας ποιά θα καρποφορήσουνε (και βέβαια πολύ λίγα) να μην το ξετάζουμε.

6

Είμαστε λαός διανοητικός' δέν είμαστε λαός μουσικός. Στοχαστικοί, όχι όνειροπλήχτες. Ο Παρθενώνας λογική σε μάρμαρο. Δέ λέω καλά, Ρενάν; Δέ λέω σωστά, Βουίτνυ; Από Ζακυνθιανές αδερφάδες που περάσανε δουλες από το σπίτι μου μου τάποδαίσανε καθαρώτερα κι από κάθε σοφού έπιχειρήμα. Έέραν' ένα σωρό στίχους της πατρίδας τους. Μά τους τραγουδούσαν άπαίσιμα. Μά τους απαγγέλλαν έξαίσια.

7

Κριτική μάς εφημερίδας για τά διηγήματα του Παρορίτη. «Φράση παραστατικώτατη' μά γλώσσα που άυτοκτονεί κανείς σαν τή μεταχειρίζεται». Πάρ' τονε στο γάμο σου να σου πη και του χρόνου.

8

Η μοίρα μας τραγική έμας τω δημοτικιστάδων. Οι άλλοι λαοί αγωνίζονται με το έτοιμο του λόγου τους δργανο και ξετάζουμε και ψάχνουν τά πιο μεγάλα προβλήματα της φύσης και της μεταφυσικής, της ζωής και της τέχνης. Αημιουργούνε και μαστορεύουνε με τδργανο τούτο την επιστήμη, την μορφιά, την άρετή. Κ' εμείς άκόμα καταγινόμαστε να σκαρώσουμε τδργανο που μά μέρα θα καταστήση δυνατό και για μάς το πλάσιμο τούτων όλων. Για τδργανο άκόμα πολεμούμε. Για να τό στήσουμε' εκεί που πρέπει, καθώς πρέπει, και ναρχίσουμε το δούλεμα. Αϊώνες είμαστε πίσω. Μά γι' αυτό είμαστε εμείς οι δημοτικιστάδες πιο ιεροί από άλλους πιο μεγάλους από μάς πολεμιστάδες. Μαζί στρατιώτες και μάγνητες.

9

Λεοπάρδης και Μισοράλ. Είναι ίδιες οι πηγές. Άλλοι ποιητές, και οι πιο λαμπροί, σά νερά που μάς τά φέρουν από την πηγή, χωρίς να πηγαίνουμ' εμείς προς εκείνη. Σαν κάποια νερά που πάντα λί-

